

Divi referāti bija veltīti pilsētu rašanās un attīstības procesiem viduslaiku Polijas teritorijā. Lielu apkopojošu pētījumu par holandiešu urbanizācijas atlanta izstrādi prezentēja Nīderlandes zinātnieki. Atlantā iekļautas 35 mūsdienas Nīderlandes lielākās pilsētas, vairums no kurām radies viduslaikos. Šī starpdisciplinārā projekta galvenais mērķis ir veidot ilgtermiņa pārskatu par urbanizāciju valsts teritorijā no 10. gadsimta līdz mūsdienām.

Sesijā bija arī vairāki referāti par Eiropas tālsatiksmes ceļiem un starptautisko tirdzniecību. Mehdi Mortazavi (Irāna) referēja par pilsētas Shahr-i-Sokhta (atrodas Irānas dienvidaustrumu daļā, netālu no Afganistānas robežas) straujo un sarežģīto urbanizācijas procesu 3. gadu tūkstoši p.m.ē., kam pamatā bija tās starpnieka loma pusedznieku pārvadāšanā no austrumiem uz rietumiem.

Savukārt arheologs no ASV (*Alas Ian*) iepazīstināja ar Ziemeļamerikas Ņūdžersijas Trentonas pilsētas straujo urbanizācijas procesu 17. gs. beigās un 18. gs., kad tā kļuva par spēcīgu ekonomisko centru ar attīstītu zivsaimniecību, kuģniecību, dzelzs un māla ieguvu un apstrādi un likumsakarīgi – plašu tirdzniecību. Atziņas pamatojās uz 25 gadus ilgiem arheoloģiskajiem izrakumiem šajā vietā.

Kopumā Eiropas Arheologu asociācijas 17. konferencē tika gūts priekšstats par jaunākajiem virzieniem arheoloģiskajā pētniecībā un datu interpretācijā. Izrakumu materiālu analizē arvien plašāk tiek izmantoti izotopu pētījumi un DNS analīzes. Konference deva jaunas ierosmes turpmākajiem Latvijas vēstures pētījumiem, kuros būtu jāsadarbojas dažādu zinātņu pārstāvjiem – arheologiem, bioloģiem, ģeoloģiem, ģeogrāfiem, ķīmiķiem un bioarheoloģiem.

Viktorija Bebre, Gunita Zariņa

STARPTAUTISKA ETNOLOGU KONFERENCE PORI (SOMIJA)

Starptautiskās etnologu un folkloristu biedrības (SIEF) ietvaros izveidotas vairākas darba grupas. Viena no tām – “*Cultural Heritage and Property*” (Kultūras mantojums un īpašums) darbību uzsāka 2008. gadā. Darba grupa reizi gadā organizē zinātnisku konferenci, kurā tiek aplūkoti dažādi ar kultūras mantojumu saistīti jautājumi. 2011. gada 14.–17. septembrī konference notika Pori (Somija), Turku Universitātes filiālē. Konferences tēma bija “*Heritage and Individuals*” (Kultūras mantojums un indivīds), un tās darbs bija iedalīts vairākās sekcijās: “*Heritage, Communication and Individuals*” (Kultūras mantojums, komunikācija un indivīds), “*Heritage and Identity Politics*” (Kultūras mantojums un identitātes politika), “*Questioning Heritage and Individuals*” (Diskutējais kultūras mantojums un indivīds), “*Heritage Production, Handicraft and Design*” (Kultūras mantojuma produkti, amatniecība un dizains), “*Tangible Cultural Heritage in Process*” (Materiālais kultūras mantojums darbībā) un “*Heritage as an Economic Instrument*” (Kultūras mantojums kā ekonomikas instruments). Konferencē ar referātiem piedalījās

zinātnieki (to skaitā doktorantūras studenti) no 60 valstīm. Viens dalībnieks bija no Brazīlijas, bet pārējie no Eiropas valstīm. Darbs vienlaikus noris divās vai trīs sekcijās.

Pētnieciskās tēmas bija gan folkloristikā, gan etnoloģijā, kā arī tām radnieciskajās nozarēs. Daudzos referātos tika skarts UNESCO starptautiskā cilvēces materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saraksts un tajā iekļautie (vai neiekļautie) objekti. Būtiska tēma bija tradīcijas saglabāšana un tās radošums un attīstība mūsdienās.

Plenārsēdēs tika aktualizēti dažādi kultūras mantojuma aspekti mūsdienu sabiedrībā. Asociētās profesores Luci Belderis (*Lucy Belder*, Nīderlande) referātā *“The Individual and the Right Freely to Participate in the Cultural Life of the Community”* (Indivīds un viņa tiesības brīvi piedalīties sabiedrības kultūras dzīvē) tika uzskaitīti un analizēti likumdošanas akti, kas reglamentē kultūras mantojuma aizsardzību un ar to saistītās indivīda aktivitātes, kā arī noteiktas sabiedrības grupas autortiesības attiecībā pret savu kultūras mantojumu. Problēma rodas teorētisko likumdošanas aktu realizācijā praksē. Savukārt profesors Hannu Saha (*Hannu Saha*, Somija) referātā *“Kaustinen as the Center of Traditional and Contemporary Folk Music in Finland”* (Kausinena kā Somijas tradicionālās un mūsdienu tautas mūzikas centrs) iepazīstināja klausītājus ar konkrētu piemēru, kā apzināti organizētas darbības rezultātā neliels Somijas ciems ar senām tautas muzicēšanas tradīcijām kopš 1965. gada tika izveidots par spēcīgu kultūras centru, kur notiek Ziemeļvalstu lielākais tautas muzikantu festivāls. Profesors Ingo Šneiders (*Ingo Schneider*, Austrija) referātā *“Individuals as Subjects and Objects of Heritage Activities”* (Indivīds kā kultūras mantojuma aktivitāšu subjekts un objekts) aplūkoja atšķirīgus variantus, kad tradīcijas vai objekta iekļaušana UNESCO kultūras mantojuma sarakstā cilvēkus vai nu ieinteresē kultūras mantojuma saglabāšanā, vai atstāj vienaldzīgus, vai pat apgrūtina viņu ikdienas dzīvi. Noslēguma plenārsēdes referāts *“A Monument of Epic Proportions – the Kalevala’s Grand Tour of the World”* (Episkās daļas pieminekļi – Kalevalas lielais ceļojums pasaulē), ar kuru uzstājās PhD Petja Ārnipū (*Petja Aarnipuu*, Somija), izsekoja somu eposa “Kalevala” izveidei un ļoti daudzajiem tā tulkojumiem visā pasaulē, ieskicējot eposa ietekmi uz citu tautu literatūras attīstību.

Atsevišķo sekciju referātos tika skartas dažādas kultūras mantojuma un indivīda saskarsmes jomas mūsdienu pasaulē. Tika aplūkotas gan ar tūrisma vidi saistītas problēmas, gan muzeju darbs, gan dažādi lokālās un etniskās identitātes jautājumi, kā arī cilvēku ietekme uz apkārtni kā kultūras mantojuma daļu. Vairākos referātos saistībā ar dažādām tēmām runātāji pievērsās problēmai par kultūras mantojuma attīstības iespējām mūsdienās.

Informācijas autore A. Karlsona savu referātu *“Individuals and Process of Creating the Latvian National Costume”* (Individualitātes un latviešu tautas tērpa izveides process) nolasiņa sekcijā *“Heritage Production, Handicraft and Design”*.

Konferences referātu tēzes ir publicētas konferences mājaslapā internetā: <http://heritageandindividuals.wordpress.com/> (skatīt sadaļu “working groups”).